

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

קרן הפנסיה עתודות

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 בספטמבר, 2020

בלתי מבוקרים

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

קרן הפנסיה עתודות

דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר, 2020

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

דף

2

[דוח סקירה של רואה החשבון המבקר](#)

3

[דוחות על המצב הכספי](#)

4

[דוחות הכנסות והוצאות](#)

5

[דוחות על התנועה בקרן הפנסיה](#)

6-15

[באורים לדוחות הכספיים ביניים](#)

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לעמיתים של קרן הפנסיה עתודות

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של קרן הפנסיה עתודות המנוהלת על ידי עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - הקרן), הכולל את הדוח על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר, 2020 ואת הדוחות על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן לא מונה מנהל מיוחד (להלן - הנחיות הממונה) ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד - 1964 (להלן-התקנות). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

פסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 5 ג' בדבר גרעון הקרן ואופן הקצאתה של כרית הבטחון במאזן האקטוארי של הקרן.

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
קרן הפנסיה עתודות

דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 30 בספטמבר		
	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
279,440	217,169	214,825	רכוש שוטף
219	405	1,896	מזומנים ושווי מזומנים
116,356	85,216	86,835	חייבים אחרים ויתרות חובה
396,015	302,790	303,556	סיוע ממשלתי ישיר
			סך הכל רכוש שוטף
5,659,797	5,530,976	5,667,698	השקעות
4,742,602	4,644,497	4,893,976	ניירות ערך שאינם סחירים
793,662	800,661	706,740	ניירות ערך סחירים
			פקדונות והלוואות
11,196,061	10,976,134	11,268,414	סך הכל השקעות
11,592,076	11,278,924	11,571,970	סך הכל נכסים
42,432	6,462	131,609	התחייבויות
			זכאים ויתרות זכות
4,999,924	4,931,375	5,314,324	התחייבויות פנסיוניות
7,879,154	7,641,339	8,155,553	זכויות שנצברו:
2,391,686	2,211,541	2,321,740	לפנסיונרים
15,270,764	14,784,255	15,791,617	למבוטחים פעילים
			למבוטחים לא פעילים
2,285,012	2,235,488	2,367,828	התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל
17,555,776	17,019,743	18,159,445	בקרן בעתיד ובגין הוצאות ניהול
(1,241,996)	(1,281,153)	(1,183,148)	בניכוי:
			ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל
(649,175)	(568,340)	(717,610)	בקרן בעתיד
(9,250)	5,559	(1,966)	ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות
(1,805,839)	-	(1,993,741)	מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד
(3,706,260)	(1,843,934)	(3,896,465)	המאזן
			ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב
(2,196,113)	(2,185,501)	(2,191,116)	האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת
(103,759)	(1,717,846)	(631,503)	שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד"
			סיוע ממשלתי בגין כרית הבטחון
11,549,644	11,272,462	11,440,361	סיוע ממשלתי ישיר:
11,592,076	11,278,924	11,571,970	ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות
			מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן
			גרעון אקטוארי
			סך ההתחייבויות הפנסיוניות
			סך הכל התחייבויות

23 בנובמבר, 2020

מנשה מאירי
מנהל כספים

שלום בן עיון
מנהל כללי

דורון סט
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
קרן הפנסיה עתודות

דוחות הכנסות והוצאות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2019	2020	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר		
		אלפי ש"ח		
3,206	986	5,023	(3,930)	(687)
766,945	259,781	(79,271)	714,382	4,690
718,408	142,390	139,830	510,614	(26,284)
69,604	12,878	13,612	66,076	(13,208)
1,554,957	415,049	74,171	1,291,072	(34,802)
1,558,163	416,035	79,193	1,287,142	(35,489)
116,356	30,251	30,006	85,216	86,186
1,674,519	446,286	109,199	1,372,358	50,697
46,102	11,111	12,142	33,711	35,439
50	-	5	30	50
46,152	11,111	12,147	33,741	35,489
1,628,367	435,175	97,052	1,338,617	15,208

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

בניירות ערך שאינם סחירים

בניירות ערך סחירים

בפקדונות והלוואות

סך כל ההכנסות (הפסדים) מהשקעות

סיוע ממשלתי ישיר

סך הכל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול לחברה מנהלת

הוצאות אחרות

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות (הוצאות) - מועבר לדוחות תנועה

בקרן הפנסיה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2019	2020	2019	2020	
מבוקר	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח				
10,028,396	10,868,480	11,387,303	10,028,396	11,549,644	יתרת הקרן לתחילת השנה
					תוספות לקרן
215,447	48,075	44,007	139,619	130,210	דמי גמולים ממעסיקים, מעובדים ומעצמאיים עודף הכנסות מועבר מדוחות הכנסות והוצאות סך הכל תוספות לקרן
1,628,367	435,175	97,052	1,338,617	15,208	
1,843,814	483,250	141,059	1,478,236	145,418	
					בניכוי תשלומים לעמיתים ולאחרים
299,696	76,099	81,803	223,025	240,302	תשלומי פנסיה לפנסיונרים פדיונות סך הכל תשלומים לעמיתים
22,870	3,169	6,198	11,145	14,399	
322,566	79,268	88,001	234,170	254,701	
11,549,644	11,272,462	11,440,361	11,272,462	11,440,361	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1: - כללי

א. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר, 2020 ולתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים). יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים של קרן הפנסיה ליום 31 בדצמבר, 2019 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).

ב. במהלך שנת 2020 חלה התפרצות של מגפת "הקורונה" במדינות רבות בעולם, כחלק מתהליך בלימת התפשטות נגיף הקורונה בישראל, ובדומה למדינות אחרות, נקטה ישראל בשורת צעדים, במסגרתם פרסם משרד הבריאות הישראלי סדרת מגבלות על פעילות והתנהלות כלל הציבור בישראל, אשר השפיעו באופן מיידי על פעילות המשק בכלל ועל שוק ההון בפרט. ההגבלות התמתנו, יחד עם זאת, המשך ההתמודדות עם המגיפה והסיכון של גלים נוספים ממשיכים להשפיע על פעילות המשק והמצב הכלכלי בארץ ובעולם ומגבלות הפעילות והתנועה מותאמים באופן תדיר בהתאם להתפשטות המגפה.

בעקבות המשבר החלה תנודתיות בשוק ההון אשר משפיעה על היקף הנכסים המנוהלים של הקרן. החברה בחנה את השפעתו של משבר הקורונה על השווי ההוגן של נכסי ההשקעה הלא סחירים שבניהול הקרן ובהתאם בחנה את הצורך בירידת ערך בהשקעותיה הלא סחירות בהם נתגלו סממנים לירידת ערך, תוך שימוש במידע הזמין ביותר שברשותה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים

הדוחות הכספיים ביניים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן לא מונה מנהל מיוחד ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ב. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של הדולר של ארצות הברית

שער החליפין היציג של דולר ארה"ב	המדד הידוע	
%	%	
		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום:
(0.43)	(0.60)	30 בספטמבר, 2020
(7.10)	0.50	30 בספטמבר, 2019
		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:
(0.72)	0.10	30 בספטמבר, 2020
(2.36)	(0.7)	30 בספטמבר, 2019
8.10	1.20	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים

א. נכסים לפי קבוצות עמיתים

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים	
ליום 30 בספטמבר, 2020 (בלתי מבוקר)			
214,825	188,422	26,403	מזומנים ושווי מזומנים
1,896	1,896	-	חייבים ויתרות חובה
86,835	81,642	5,193	סיוע ממשלתי ישיר
5,667,698	4,860,716	806,982	ניירות ערך שאינם סחירים
4,893,976	4,132,893	761,083	ניירות ערך סחירים
706,740	618,599	88,141	פקדונות והלוואות
11,571,970	9,884,168	1,687,802	סך הכל נכסים
-	(16,430)	16,430	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
11,571,970	9,867,738	1,704,232	
(131,609)	(114,786)	(16,823)	התחייבויות שוטפות
11,440,361	9,752,952	1,687,409	

ליום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר)

217,169	185,637	31,532	מזומנים ושווי מזומנים
405	405	-	חייבים ויתרות חובה
85,216	80,118	5,098	סיוע ממשלתי ישיר
5,530,976	4,750,879	780,097	ניירות ערך שאינם סחירים
4,644,497	3,941,993	702,504	ניירות ערך סחירים
800,661	701,050	99,611	פקדונות והלוואות
11,278,924	9,660,082	1,618,842	סך הכל נכסים
-	(31,104)	31,104	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
11,278,924	9,628,978	1,649,946	
(6,462)	(5,788)	(674)	התחייבויות שוטפות
11,272,462	9,623,190	1,649,272	

ליום 31 בדצמבר, 2019 (מבוקר)

279,440	233,493	45,947	מזומנים ושווי מזומנים
219	219	-	חייבים ויתרות חובה
116,356	109,361	6,995	סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה הנוכחית
5,659,797	4,853,939	805,858	ניירות ערך שאינם סחירים
4,742,602	4,023,072	719,530	ניירות ערך סחירים
793,662	693,597	100,065	פקדונות והלוואות
11,592,076	9,913,681	1,678,395	סך הכל נכסים
-	(19,838)	19,838	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
11,592,076	9,893,843	1,698,233	
(42,432)	(40,301)	(2,131)	התחייבויות שוטפות
11,549,644	9,853,542	1,696,102	

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
5,314,324	4,800,373	513,951
8,155,553	6,755,029	1,400,524
2,321,740	1,888,864	432,876
<u>15,791,617</u>	<u>13,444,266</u>	<u>2,347,351</u>
2,367,828	1,921,664	446,164
<u>18,159,445</u>	<u>15,365,930</u>	<u>2,793,515</u>
(1,183,148)	(939,950)	(243,198)
(717,610)	(543,599)	(174,011)
(1,966)	1,933	(3,899)
(1,993,741)	(1,593,953)	(399,788)
<u>(3,896,465)</u>	<u>(3,075,569)</u>	<u>(820,896)</u>
(2,191,116)	(2,046,449)	(144,667)
(631,503)	(490,960)	(140,543)
11,440,361	9,752,952	1,687,409
131,609	114,786	16,823
<u>11,571,970</u>	<u>9,867,738</u>	<u>1,704,232</u>
4,931,375	4,482,650	448,725
7,641,339	6,364,145	1,277,194
2,211,541	1,827,264	384,277
<u>14,784,255</u>	<u>12,674,059</u>	<u>2,110,196</u>
2,235,488	1,803,538	431,950
(1,281,153)	(1,008,119)	(273,034)
(568,340)	(428,980)	(139,360)
5,559	4,572	987
391,554	371,011	20,543
<u>15,175,809</u>	<u>13,045,070</u>	<u>2,130,739</u>
(2,185,501)	(2,036,029)	(149,472)
12,990,308	11,009,041	1,981,267
(1,717,846)	(1,385,851)	(331,995)
11,272,462	9,623,190	1,649,272
6,462	5,788	674
<u>11,278,924</u>	<u>9,628,978</u>	<u>1,649,946</u>

ליום 30 בספטמבר, 2020 (בלתי מבוקר)
זכויות שנצברו:
לפנסיונרים
למבוטחים פעילים
למבוטחים לא פעילים

זכויות שיצברו בעתיד:
התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
התחייבויות פנסיוניות צבורות ועתידיות בניכוי:
ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד" סיוע ממשלתי בגין כרית בטחון

סיוע ממשלתי ישיר:
ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן

גירעון אקטוארי (*)
סך הכל התחייבויות פנסיוניות זכאים ויתרות זכות

ליום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר)
זכויות שנצברו:
לפנסיונרים
למבוטחים פעילים
למבוטחים לא פעילים

זכויות שיצברו בעתיד:
התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד בניכוי:
ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד"

סיוע ממשלתי ישיר:
ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן
גירעון אקטוארי
סך הכל התחייבויות פנסיוניות זכאים ויתרות זכות

(* ראה ביאור 5 ג' ו-5 ב')

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
4,999,924	4,533,562	466,362
7,879,154	6,553,019	1,326,135
2,391,686	1,954,791	436,895
<u>15,270,764</u>	<u>13,041,372</u>	<u>2,229,392</u>
2,285,012	1,831,062	453,950
17,555,776	14,872,434	2,683,342
(1,241,996)	(971,397)	(270,599)
(649,175)	(494,569)	(154,606)
(9,250)	(7,356)	(1,894)
(1,805,839)	(1,446,227)	(359,612)
(3,706,260)	(2,919,549)	(786,711)
(2,196,113)	(2,048,428)	(147,685)
(103,759)	(50,915)	(52,844)
11,549,644	9,853,542	1,696,102
42,432	40,301	2,131
<u>11,592,076</u>	<u>9,893,843</u>	<u>1,698,233</u>

ליום 31 בדצמבר, 2019 (מבוקר)

זכויות שנצברו:

לפנסיונרים

למבוטחים פעילים

למבוטחים לא פעילים

זכויות שייצברו בעתיד:

התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן

בעתיד ובגין הוצאות ניהול

ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג
"ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד המאזן
ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין
החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג
"מירון" ו"ערד"
סיוע ממשלתי בגין כרית הבטחון

סיוע ממשלתי ישיר:

ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות
מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן

גירעון אקטוארי

סך-הכל התחייבויות פנסיוניות

זכאים ויתרות זכות

באור 4 - התחייבויות פנסיוניות

חישוב ההתחייבויות הפנסיוניות נערך על-ידי האקטואר הממונה של הקרן מר אלן פפרמן. החישוב בוצע באופן עקבי, מכל הבחינות המהותיות, לחישוב ליום 31 בדצמבר, 2019. נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את החישוב האקטוארי.

באור 5 - גרעון אקטוארי
א. להלן התנועה בגרעון אקטוארי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
(613,708)	(961,896)	(1,081,418)	(613,708)	(103,759)
114,827	1,708	-	(90,811)	-
(2,697,996)	(1,372,892)	240,947	(2,013,659)	(711,405)
(16,022)	(18,740)	(12,901)	(8,651)	(59,081)
1,303,301	633,974	211,270	1,008,983	32,063
1,805,839	-	10,599	-	210,679
(103,759)	(1,717,846)	(631,503)	(1,717,846)	(631,503)

גרעון אקטוארי לתחילת התקופה
חלוקת עודף אקטוארי לתחילת השנה בגין
זכויות צבורות (*
השפעת השינויים שחלו בהנחות ששימשו
ההתחייבויות לתאריך הדיווח (ראה 1 להלן)
עודף (גרעון) גרעון בגין דמי גמולים עתידיים
השפעות שוטפות, נטו (ראה 2 להלן)
סיוע ממשלתי בגין כרית הבטחון (ראה ב'
לעיל)
גרעון אקטוארי לסוף התקופה

(* חלוקת העודף מותנית באישור הממונה על רשות שוק ההון.)

1. פירוט השינויים שחלו בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות הפנסיוניות לתאריך המאזן לעומת ההנחות ששימשו לחישוב תקופה קודמת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
(2,557,210)	(1,372,892)	240,947	(2,013,659)	(735,205)
(140,786)	-	-	-	23,800
(2,697,996)	(1,372,892)	240,947	(2,013,659)	(711,405)

שינוי בעקום הריבית
עדכון לוחות התמורה בהתאם לתיקון
לחזור המאוחד (ראה ג' לעיל)
סך הכל השפעות שוטפות
2. פירוט השפעות שוטפות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
346	9,530	3,185	2,980	(20,075)
1,297,740	689,180	187,118	1,013,564	8,852
(14,108)	949	-	949	-
19,323	(65,685)	20,967	(8,510)	43,286
1,303,301	633,974	211,270	1,008,983	32,063

מקרי מוות בפועל גבוה (נמוך) מהצפוי
תשואה בפועל גבוהה (נמוכה) מהתשואה
החזויה
עדכון חישוב דמי הפחתה בגין כרית
הביטחון
אחרות
סך הכל השפעות שוטפות

באור 5 - גרעון אקטוארי (המשך)

ב. כרית ביטחון

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות ובהתאם להמלצות ועדת "ברנע" מחודש אוגוסט 2011, לפיהן כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גרעון הקרנות הוותיקות שבהסדר, הנובע מירידה בעקום הריבית על פיו מחושבות התחייבויות הקרן לעמיתה, הוענקה כרית הביטחון לקרנות הוותיקות שבהסדר בלבד. בעקבות עתירה לבג"ץ שהוגשה באפריל 2011 על ידי הקרן ועותרים נוספים כנגד שר האוצר ואח', בטענה לאפליית הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר ("הקרנות הוותיקות"), התנהל משא ומתן בין החברות המנהלות של הקרנות הוותיקות לבין הממונה. ביולי 2012 הודיע משרד האוצר כי בכוונתו להוביל שינוי חקיקה במסגרתו תינתן כרית ביטחון לקרנות הוותיקות, בסכום כולל של 2.5 מיליארד ש"ח בכפוף לתנאים שנקבעו על ידו, וביניהם תיקון תקנוני הקרנות באופן בו תבוצע הפחתת זכויות הממונה על רשות שוק ההון והממונה על אגף התקציבים באוצר לאחר מו"מ ממושך, אישרו את המתאר להחלת כרית הביטחון במכתב מיום 2 ביולי 2012. בהתאם כתנאי להכללתה במסגרת כרית הביטחון לקרנות הוותיקות, תוקן בשנת 2012 תקנון הקרן. התיקון נכנס לתוקף בשנת 2013 והחברה פעלה וממשיכה לפעול בהתאם למתווה שאושר במכתבם של ראש אגף התקציבים באוצר וראש רשות שוק ההון מיום 2 ביולי, 2012.

בחודש ינואר 2017 עבר בכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 33), התשע"ז-2017, ס"ח 342, (להלן: "חוק כרית הביטחון") במסגרתו עוגנה בחקיקה ראשית כרית הביטחון האמורה לעיל.

ג. גרעון אקטוארי במהלך תקופת הדוח

מדי שנה יערוך אקטואר הקרן מאזן אקטוארי לקרן. אם יצביע המאזן האקטוארי השנתי על גירעון אקטוארי בגין זכויות צבורות העולה על 5% מסך כל התחייבויות הצבורות הקרן באותה שנה, תאוזן הקרן על-ידי הקטנת הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקרן בגובה מלוא הגירעון האקטוארי.

בנוסף, אם יצביע המאזן האקטוארי השנתי על גירעון אקטוארי בגין זכויות צבורות העולה על 3% מסך כל התחייבויות הצבורות הקרן במשך שלוש שנים רצופות, תאוזן הקרן על ידי הקטנת הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקרן בגובה מלוא הגירעון האקטוארי.

יצוין כי, גם ביחס לקבוצות עמיתים, מבצעת הקרן מאזן אקטוארי שנתי ואיזון אקטוארי כאמור ברמת כל קבוצה.

נכון ליום 30 בספטמבר, 2020 לקרן גרעון אקטוארי, נטו בגין זכויות צבורות לכלל עמיתי הקרן בגובה של כ- 1,896 מיליוני ש"ח וגרעון אקטוארי, נטו בגין זכויות צבורות ועתידיות בגובה של 2,626 מיליוני ש"ח (לעומת גרעון בסך של כ- 1,910 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2019) לפני הכללת כרית הביטחון כעולה מחוק כרית הביטחון.

נכון לימים 30 בספטמבר, 2020 ו- 31 בדצמבר, 2019, בהתאם להערכות החברה, בהתבסס על יועציה החיצוניים, ובשל היעדר הוראות ברורות לאופן הקצאת "כרית הביטחון" בין קבוצות העמיתים השונות בקרן, החליטה הנהלת הקרן על אופן השימוש במנגנון "כרית הביטחון" לכיסוי הגרעון הצבור בכלל הקרן והקבוצות (להלן: "נוסחת השימוש").

נכון ליום 30 בספטמבר, 2020 גובה התקרה השקלית של "כרית הביטחון", בהתאם לחקיקה כאמור בסעיף ב' לעיל, ובתוספת ריבית בגובה 3.48% לשנה והצמדה למדד מדצמבר 2011 הינו כ- 795 מיליוני ש"ח. בהתאם להערכת אקטואר הקרן, חישוב שוויה של "כרית הביטחון" בהתאם לצפי מועד קבלתה העתידי ומהוון ליום 30 בספטמבר, 2020 לפי וקטור הריביות, הינו כ- 1,994 מיליוני ש"ח (כ- 1,511 מיליוני ש"ח בגין הזכויות הצבורות).

הגרעון נטו בגין זכויות צבורות ועתידיות לאחר הכללת כרית הביטחון הינו כ- 632 מיליוני ש"ח (לעומת גרעון של כ- 104 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2019).

הגרעון, נטו, בגין זכויות צבורות בלבד לאחר הכללת כרית הביטחון הינו כ- 384 מיליוני ש"ח (לעומת עודף בסך של כ-25 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019).

בנוסף, יצוין כי נכון ליום 30 בספטמבר 2020 :

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות ועתידיות לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) בגובה של כ- 2,274 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 757 מיליוני ש"ח המהווה כ- 8.1% מסך ההתחייבויות הצבורות והעתידיות.

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות ועתידיות לעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) בגובה של כ- 556 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 168 מיליוני ש"ח המהווה כ- 7.5% מסך ההתחייבויות.

הגרעון האקטוארי נטו בגין זכויות צבורות בלבד לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) בגובה של כ- 1,759 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 600 מיליוני ש"ח המהווה כ- 7.8% מסך ההתחייבויות.

הגרעון האקטוארי נטו בגין זכויות צבורות בלבד לעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) בגובה של כ- 424 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 131 מיליוני ש"ח המהווה כ- 7.1% מסך ההתחייבויות.

עוד יצויין כי הגם שישנו עודף אקטוארי מצרפי בקבוצות, ישנן מספר קבוצות הן במסלול ותיקה והן במסלול רבעון הנמצאות בגרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות ו/או בגין זכויות צבורות ועתידיות.

בהתאם לכך, במידה ובעת עריכת המאזן השנתי יעלה הגרעון האקטוארי בגין זכויות צבורות על 5% מסך ההתחייבויות הפנסיוניות הצבורות בכל מסלול כאמור וכן בכל קבוצה, וזאת לאחר השימוש במנגנון "כרית הביטחון" כאמור, צפויה הפחתת זכויות במסלול או בקבוצה. בהקשר זה, יצוין כי במכתב של משרד האוצר מיום 3 במרס, 2015 נקבע שמנגנון האיזון האקטוארי יופעל אם שיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון הקרן עולה על השיעור הקבוע בתקנון הקרן להפעלת מנגנון איזון אקטוארי.

אופן ההצגה ורישום חלוקת כרית הביטחון בדוחות כספיים אלה, על בסיס נוסחת השימוש הינו על פי שיקול הדעת המקצועי של הקרן. אין בו די לקבוע או לחייב את הקרן בעתיד בקשר לאופן חלוקת כרית הביטחון בין הקבוצות ו/או בקשר לאופן יישום התיקון לחוק בהקשר זה, והקרן תהא רשאית לפעול באופן אחר בכל הקשור לשימוש בכרית הביטחון וחלוקתה. מבלי לגרוע מהאמור ככל שתקבלנה הבהרות או הנחיות מטעם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון שמשמעותן שינוי נוסחת השימוש, תפעל הקרן על פיהן.

יודגש כי בהקשר זה, הקרן הגישה בקשה לתיקון תקנון הכולל, בין היתר, את אופן יישום נוסחת השימוש בכרית הביטחון כאמור לעיל. במסגרת בחינת הבקשה על ידי רשות שוק ההון, התבקשה החברה להסיר מנוסח התקנון את הסעיפים העוסקים בנושא יישום כרית הביטחון ולהסדירם בדרך חוץ תקנונית. בכוונת החברה לפנות לרשות שוק ההון ולקבל את אישורה לנוסחת השימוש.

באור 6 - דמי ניהול לחברה המנהלת

- א. הקרן מנוהלת על ידי החברה המנהלת אשר על-פי ההסכם היא המנהלת הבלעדית של עסקי הקרן תמורת דמי ניהול שנתיים בשעורים המפורטים להלן:
1. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן עד ליום 31 בדצמבר, 1994:

פנסיה זיקנה (יסוד)	פנסיה מקיפה	סכום המורכב משלושת אלה:
שיעור שלא יעלה על 4% שיעור שלא יעלה על 4%	שיעור שלא יעלה על 3% שיעור שלא יעלה על 2% שיעור שלא יעלה על 0.5%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים) מהתשלומים של הקרן לעמיתה מיתרת הנכסים בקרן
2. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן בתקופה ינואר עד מרס, 1995:		

פנסיה זיקנה (יסוד)	פנסיה מקיפה	סכום המורכב משני אלה:
שיעור שלא יעלה על 4% שיעור שלא יעלה על 4%	שיעור שלא יעלה על 6% שיעור שלא יעלה על 2%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים) מהתשלומים של הקרן לעמיתה

ב. להלן הרכב דמי הניהול:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח				
7,232	1,328	1,962	4,922	5,333
7,954	1,956	2,219	5,873	6,366
30,916	7,827	7,961	22,916	23,740
46,102	11,111	12,142	33,711	35,439

הוצאות דמי ניהול לחברה המנהלת:

מדמי גמולים
מתשלומים
מצבירה

באור 7 - התחייבויות תלויות

החברה מפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון האמון על פעילות הגופים המוסדיים הפועלים בשוק ההון בישראל ("הממונה"). החברה פועלת לניהול קרן הפנסיה בהתאם להוראות הדין הרלבנטיות לפעילותה. בהתאם לסמכויות הממונה, חשופה החברה, מעת לעת, להליכי ביקורת ואכיפה מנהלית מטעמו של הממונה. כמו כן, מתוקף היות החברה, חברה לניהול קרן פנסיה ותיקה הפועלת לניהול נכסי עמיתי קרן הפנסיה בנאמנות עבורם, חשופה החברה לטענות עמיתים ובכלל זה לתובענות ייצוגיות בעניינים הנובעים מהוראות הדין לפיהם פועלת החברה.

א. חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, מטיל על הקרן התחייבות כלפי העובדים אם המעסיק פיגר בתשלומיו, אלא אם כן נקטה הקרן בכל ההליכים הקבועים בחוק.

ב. בהתאם להוראת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים (להלן - חוזר הטיוב), החברה סיימה תהליך של יישום טיוב הפערים בהתאם לסקר הפערים ותוכנית העבודה שאושרה. בנוסף, בהמשך להוראת חוזר הטיוב, החברה ממשיכה לטפל בפערי טיוב נוספים ומבצעת תהליכי טיוב שוטפים וכוללת בדוחותיה הכספיים הפרשות במידת הצורך. החברה אינה יכולה להעריך ולכמת בשלב זה את השלכות הליכי הטיוב האמורים ולא ניתן אף לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהם בקשר עם הפעילויות בתחומים אלו, אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

ג. נכון לתאריך הדיווח הקרן התחייבה להשקיע בקרנות השקעה סך של 388,051 אלפי ש"ח.

ד. ביום ה-29 ביולי, 2019 הוגשה בבית הדין האיזורי לעבודה בת"א בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית כנגד הקרן. עניינה של בקשת האישור בטענה שלפיה הקרן מנועה מלגבות מעמיתיה (במישרין או בדרך של גבייה מתוך נכסי הקרן), רכיב המכונה "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מתווספת לגביית דמי הניהול המעוגנים בתקנון הקרן. לטענת המבקש, הדין אמנם מתיר עקרונית גבייה כזו, אם יש לה עיגון חוזי במערכת היחסים שבין הקרן לבין העמית אך לשיטתו, אצל הקרן דנא אין עיגון כזה ולפיכך מדובר בהקשרה בגבייה שאינה כדין. לטענת המבקש, התנהלות הקרן בהקשר זה מקימה לכלל העמיתים אשר בוצעה בעניינם גבייה כאמור, שורה של עילות תביעה כנגדה; ובכלל זה עילות נטענות בגין עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה והפרת חוזה. על יסוד האמור, בדעת המבקש לתבוע בשם כלל העמיתים כאמור, את השבת הכספים שנגבו מהם במישרין או בעקיפין בגין רכיב זה; וכן צווים נלווים, ובכללם צו שיורה על הפסקת הגבייה. על פי אומדנו של המבקש, סכום התביעה אם תאושר כייצוגית הוא למעלה מ-40 מ' ש"ח. יצוין, כי בקשת האישור דנא, וכן מספר בקשות אישור דומות נגד גופים שונים המנהלים כספי חוסכים, הוגשו בעקבות החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופטת א' שטרם), בתיק ת"צ - 16 09 20212 הופמן נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ (ניתן ביום 31.5.2019), במסגרתו התקבלה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת "הפניקס", אשר הושתתה על טענות דומות לאלו המועלות בענייננו. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (להלן: "הבר"ע"), אשר עודנה תלויה ועומדת. נוכח קיומה של הבר"ע ובעקבות בקשה שהוגשה מטעם הקרן, הורה בית הדין בהחלטה מיום 16 בפברואר 2020, כי בירורה של בקשת האישור יעוכב עד לאחר הכרעתו של בית המשפט העליון בבר"ע. כן נקבע כי חרף עיכוב ההליך, הקרן תגיש את תשובתה לבקשת האישור, וזו הוגשה בתאריך 1 ביולי, 2020. הטיפול בהליך זה מצוי בשלב ראשוני של איסוף ולימוד ואין בידי הקרן ויועציה המשפטיים יכולת להעריך את היקף החשיפה החלה על הקרן בגין בקשה זו.

ה. במהלך שנת 2017 נערכה בקרן הפנסיה ביקורת מטעמו של הממונה על רשות שוק ההון בנושא זכויות עמיתים. ביום ה-7 באוגוסט, 2019 התקבלה בחברה טיוטת דוח הביקורת לתגובת החברה. טיוטת דוח הביקורת עוסקת בנושאים מרכזיים בפעילות קרן הפנסיה וביניהם: נושא הקבוצות, תקנון הקרן, דמי ניהול והוצאות ניהול, טיוב נתונים, דיווח אקטוארי ומשיכת כספים מהקרן.

במהלך נובמבר 2019 הגישה עתודות את התייחסותה לכלל ממצאי דו"ח הביקורת. החברה מקיימת שיחות עם נציגי הממונה ולאחר שלב התייחסות החברה, יגבש הממונה את עמדתו ביחס לטיוטת הדוח.

כמו כן, ביום 7 באוגוסט 2019 קיבלה הנהלת הקרן הנחיה מהממונה, בשים לב לטיוטת דוח ביקורת אוצר כאמור לעיל, לאפשר משיכת כספים רק לעמיתים זכאים על פי תקנון החברה ועל פי נוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנה 41(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישורים ולניהול קופת גמל) התשכ"ד 1964.

ביום 3 בדצמבר 2019 התקבל מכתב מאת הממונה בו מבטל הממונה לעת הזו את ההוראה האוסרת על שימוש בנוסחת הפדיון הקבועה בתקנון הקרן וזאת מבלי שיש לראות בכך נקיטת עמדה ביחס לנוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנון הקרן.

בשלב זה אין אין החברה ויועציה המשפטיים להעריך את הסיכוי כי עמדת החברה ביתר הסוגיות תתקבל על ידי הממונה וממילא לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה על הדוחות הכספיים.

- א. חוזר גמל 2-2-2020: משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופת גמל - תיקון
ביום 16 ביוני 2020 פורסם תיקון לחוזר משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופת גמל. החוזר קבע כי החברות המנהלות יחויבו לשלוח לעמיתים בעלי חשבון קטן עם יתרה צבורה הגבוהה מ-50 ש"ח ונמוכה מ-1,350 ש"ח המחאה בדואר. בעקבות הגידול המשמעותי בשיעור הכספים שנמשכו מחשבונות קטנים לאחר פרסום החוזר, נקבעו במסגרת תיקון החוזר, הוראות למתן הודעות לכלל העמיתים בעלי חשבון קטן (עד ליתרה צבורה בסכום של 8,000 ש"ח), בדבר זכותם למשיכת הכספים, וכן הוראות לגבי חובתה של חברה מנהלת לצרף למכתב המחאה שתאפשר לעמיתים למשוך את כספם, והכל בהתאם למועדים כמפורט בחוזר. החברה פועלת ליישום התקנות.
- ב. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף 2020
ביום 9 בספטמבר 2020 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף – 2020 המאריכות, בין היתר, את הוראת השעה המגבילה את שיעור ההוצאות הישירות לתקרה של 0.25%. הוראת השעה מוארכת רטרואקטיבית מיום 16 ביוני 2020 ועד ליום 28 בפברואר 2021.